

//МАРШРУТ

Другата Пица

Туристическата гестинация Terre di Pisa представя в нова светлина италианския град и неговите околности

автор
Ивайло Харалампиев

Н На 20 юни 1989 г. Кийт Харинг (1958 - 1990), един от най-разпознаваемите абстрактни поп артисти на ХХ век, представя своята работа Tuttomondo, сто и осемдесет квадратни метра върху стената на църквата „Сант'Антонио Абате“ в италианския град Пиза. Пъстър и изпълнен с хора и животни, стенописът е едновременно ярко свидетелство за връзката на Харинг с Италия и пореден пример за белязалия цялото му творчество ангажимент към универсални теми като любовта, радостта, човешките права и свободи, многообразието в света. Стенописът бързо се превръща в една от най-известните и посещавани арт забележителности в града. Това е и една от последните големи творби на Харинг преди смъртта му през 1990 г.

Сега Palazzo Blu в Пиза показва до 12 април 2022 г. голяма ретроспектива, посветена на Кийт Харинг. Над сто и седемдесет творби от музея на Харинг в японския град Кобучизава, създаден през 2007 г. от японския колекционер Казуо Накамура, за първи път участват в голяма изложба в Европа. „В свят, застрашен от пандемията, се надявам, че срещата с творбите му ще ни

припомни колко важни са отношенията между хората и колко скъпоценен е животът“, казва Накамура, според когото „най-важното е, че Харинг се връща в Пиза - място, което той силно е обичал“.

На десетина минути пеша, от другата страна на река Арно, Националният музей „Сан Матео“ представя една от най-значимите колекции средновековно изкуство в света според Винченцо Риоло от Pisatour, първата асоциация на професионалните екскурзоводи в Пиза, създадена през 2002 г. „Тук са работили най-големите художници на Средновековието. През XI-XII век Пиза има за изкуството значение, съизмеримо с това на Флоренция за Ренесанса. Спокойно можем да твърдим, че Пиза е Ню Йорк на средните векове“, казва за „Капитал“ Винченцо.

Завършил английска литература и театрално майсторство, той смята за важно да обяснява паметниците, „потайки ги в събитията на тяхното време, така че да ни помогнат да разберем също и съвременния живот“.

Съвсем наблизко от юни 2019 г. някогашните конюшни са превърнати в Музей на античните кораби, приютяващ впечатляваща колекция от римски кораби от периода II век пр.н.е. до V

век от н.е. Те са открити в много добро състояние на не особено голяма дълбочина в тинята през 1998 г. по време на разкопки за железопътна линия. Музеят

пресъздава живота на моряците и разказва историята на Пиза между археологията и легендата от етруските, през римляните до Средновековието. В същото време изложбата припомня в голяма степен забравената връзка на Пиза с водата.

Всъщност доста „забравени“ от туристите остават доскоро и почти всички музеи и паметници в Пиза, различни от „институцията“ в лицето на монументалния комплекс, съставен от Наклонената кула и Площада на чудесата, включен в съкровищницата на ЮНЕСКО през 1987 г. Голямата част от близо пет милиона туристи годишно отиват именно там и след това веднага си тръгват, без изобщо да навлязат в останалата част на Пиза.

Много голяма част от посетителите или нямат време (като тези от круизните кораби), или дори не подозират за интересните места встрани от най-извест-

01 Площадът на чудесата и Наклонената кула в Пиза | Opera

Primaziale Pisana

02 Част от стенопуса Tuttomondo на Кийм Харинг в Пиза |

Comune di Pisa

03 Част от арт инсталацията Cracking art в зград Понтегера

04 Музеят Piaggio

05 Плакатът „Пиза 89“ с автор Кийм Харинг | Courtesy of Nakamura

Keith Haring Collection © Keith Haring Foundation

ните атракции.

Нещата започват да се променят през последните години в голяма степен вследствие на бума на нискотарифните авиолинии. В момента Пиза е най-важното летище в Тоскана и едно от най-достъпните, като до центъра на града може да се стигне и пеша.

За да позиционира Пиза и околностите върху богатата карта на туристически забележителности в област Тоскана, през 2017 г. се ражда „новата“ туристическа дестинация Terre di Pisa. Става въпрос за обществено-частна инициатива, съвкупност от туристически и търговски организации, представящи тридесет и три града.

Към Terre di Pisa принадлежи и град Понтедера, на двадесет километра югоизточно от Пиза. Там залагат на съвременното както музейно, така и улично изкуство.

В момента PALP Museum показва (до 20 март) голямата изложба Andy Warhol, Icons. Над сто и четиридесет произведения проследяват някои от големите серии в творчеството на „бащата на поп-арта“, сред които портретите на Елизабет Тейлър, Мерилин Монро и Мао, картините с цветя и „Кока-Кола“.

Пред музея е една от разпръснатите из целия град арт инсталации на основания през 1993 г. арт колектив Cracking Art. Те целят промяна във възприятието на изкуството чрез „силен социален и екологичен ангажимент“. Крекинг е процесът, необходим за превръщането на петрола в необработена нафта, която е в основата на много продукти на синтез, като например пластмасата. Според артистите крекингът е и „пропастта на съвременния човек, разкъсан между първичната естественост и бъдещето, което е все по-изкуствено“. Големите животински фигури от тяхната инсталация, сред които

слонове, зайци, пингвини, вечер са осветени в различни цветове. Почти не остава дете сред минувачите, което да не пожелае да се качи на някоя от животинските скулптури.

Отворен през 2000 г. в стар завод на произвеждащата автомобилни, скутери и мотоциклети едноименна марка, Piaggio Museum често е наричан неофициално на името на най-известния си продукт, скутера Vespa, появил се за първи път през 1946 г. С над пет хиляди квадратни метра площ това е най-големият „автомото“ музей в Италия. Тук се показват още модели на марки като Aprilia, Gilera, Moto Guzzi, като се набляга на участието им в спортни състезания.

В Понтедера се намира и седалището на международния лузофонски фестивал Sete Sois Sete Luas (от португалски - „Седем Слънца Седем Луни“, кръстен на литературни герои на португалския писател и Нобелов лауреат Жозе Сарамаго, който е бил и един от главните поддръжници на фестивала). Роден през 1993 г. с цел културен обмен между италиански и португалски студенти, фестивалът днес е културна мрежа от тридесет града в тринадесет страни, сред които Испания, Хърватия, Франция, Румъния.

На двадесет километра от Понтедера (на десет от Пиза), разположен наред планинската местност Монте Пизано, Природонаучният музей към университета в Пиза, създаден в края на XVI век, е един от най-старите музеи в света. Впечатляващо е както разположението му (от края на 70-те години на XX век музеят се помещава в Картузианския манастир на град Калчи, сграда от XIV век с богата историко-архитектурна стойност), така и богатството на събираната с векове колекция. Музеят е и един от водещите университетски и научни музеи в света.